

GULDBORGSUND

**Afslag på ansøgning om udvidelse af kapaciteten
på behandlingsanlægget i Godsted nu
Brydebjerg-Krumsø Vandværk**

Sags nummer:

21-435A

Afgørelse

Guldborgsund Kommune giver Brydebjerg-Krumsø Vandværk afslag på at udvide kapaciteten på behandlingsanlægget Karlebyvej 50b, 4894 Øster Ulslev (tidligere Godsted Vandværk).

Ansøgningen anses som en væsentlig ændring jf. §21 i bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v. LBK 602 af 10-05-2022. Afslaget begrundes med følgende.

Begrundelse for afslag

1. Brydebjerg-Krumsø Vandværk kan købe mere vand fra de nærliggende vandværker Vester Ulslev Vandværk og Fjelde Vandværk.
2. Den samlede behandlingskapacitet i området er tilstrækkelig.
3. Det østlige Lolland er præget af mange borerer med Desphenyl-Chloridazon (DPC) over grænseværdien, og den rene grundvandsressource, der kan anvendes til drikkevand, er derfor sparsom.
4. Brydebjerg-Krumsø Vandværk distribuerer store mængder vand til forbrugergrupper, der ikke har behov for vand af drikkevandskvalitet. Vandværket er samtidig ikke forsyningspligt til disse forbrugergrupper.
5. Udvidelsen vil stride imod den kommende vandforsyningsplan.
6. Ikke økonomisk proportionalt

Ansøgning

Baggrund for Brydebjerg-Krumsø Vandværk

Brydebjerg-Krumsø Vandværk er ikke et vandværk i traditionel forstand. Vandværket er en sammenlægning af de tidligere vandværker

- Øster Ulslev Vandværk
- Godsted Vandværk
- Døllefjelde-Musse Vandværk
- Herritslev Vandværk

Indvindingen fra borerne tilhørende Døllefjelde-Musse Vandværk og Herritslev Vandværk er ophørt på grund af et for stort indhold af DPC. Der er således heller ikke vandbehandling på de 2 vandværker. Det var hovedgrunden til, at de 4 vandværker slog sig sammen til Brydebjerg-Krumsø. Det er de 2 tidligere vandværker Øster Ulslev Vandværk og Godsted Vandværk der står for al vandindvindingen og vandbehandlingen.

Selve forsyningsområdet Brydebjerg-Krumsø Vandværk får også suppleret med rent drikkevand fra de 2 nærliggende vandværker. Vester Ulslev og Fjelde Vandværk. Forsyningen sker direkte til forsyningsledningerne og ikke ind over selv vandværkerne.

Manglende kapacitet

Guldborgsund Kommune har modtaget ansøgning fra Brydebjerg-Krumsø Vandværk om at udvide kapaciteten til ca. det dobbelte på behandlingsanlægget beliggende i Godsted. Begrundelsen for ansøgningen er, at Brydebjerg-Krumsø Vandværk i spidsbelastninger kan have svært ved at følge med behovet for vand.

Der er ikke en konkret ansøgning på et specifikt anlæg, da Guldborgsund Kommune har oplyst

vandværket at der er mulighed for at få vand fra nærliggende vandværker og alternativt at lade de forbrugergrupper der ikke har behov for vand af drikkevandskvalitet og ikke ret til vandværksvand lave egen indvinding og dermed frigøre kapacitet.

Lovgrundlag

Ifølge bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v. LBK 602 af 10-05-2022 §21, må et vandindvindingsanlæg ikke etableres eller på væsentlig måde udbedres eller ændres, før kommunalbestyrelsen har meddelt tilladelse hertil.

Baggrund for begrundelserne af afslag

Ad 1:

I forbindelse med at Brydebjerg-Krumsø Vandværk blev dannet af de 4 vandværker, var der også kontakt til de 2 nabo vandværker Vester Ulslev og Fjelde. Disse 2 vandværker ville ikke indgå i Brydebjerg-Krumsø Vandværk, men fortsat bestå som eget vandværk med eget forsyningsområde. Brydebjerg-Krumsø Vandværk køber dog vand af de 2 vandværker, som distribuerer vand ind i ledningsnettet i Brydebjerg-Krumsø forsyningsområde. Begge vandværker har langt højere kapacitet til at sælge endnu mere vand til Brydebjerg-Krumsø.

Vester Ulslev Vandværk indvinder omkring 24.000 m³/år. Brydebjerg-Krumsø køber ca. 6.000 m³/år. Ifølge de data kommunen har, er den maksimale kapacitet på vandværket 60.000 m³/år. Vandværket har derfor en uudnyttet kapacitet på 36.000 m³/år. Vandværket er dog slidt, men borerne leverer vand af god kvalitet uden DPC. Vester Ulslev Vandværk vil således godt kunne levere mere vand i en periode indtil man finder den fremtidige løsning for området.

Fjelde Vandværk har det seneste år indvundet ca. 60.000 m³. Heraf er ca. 20.000 m³ gået til Brydebjerg-Krumsø Vandværks forsyningsområde. Kun ca. 10.000 m³/år distribueret til almindelige forbrugere resten (ca. 30.000 m³/år) distribueres til landbrug med dyrehold. Vandværket har 2 borer. Der er fundet spor af DPC i begge borer dog på et lavt niveau under grænseværdien (ca. 0,02-0,025 µg/l). Vandværket er i udmærket stand. Vandværket har således en uudnyttet kapacitet på ca. 40.000 m³/år. Derudover er der en ekstra kapacitet på ca. 30.000 m³/år, hvis vandværket kun leverer vand til den almindelige vandforsyning som vandværket kun er forpligtiget til.

Ad 2:

Som beskrevet under begrundelse 1 er der i området som helhed rigelig behandlingskapacitet til at forsyne området med vand der kan overholde drikkevandskvalitetskravene. Helt fra start, da Brydebjerg-Krumsø Vandværk blev dannet, var der tale om et større samarbejde i området. Vandværkerne, der er selvstændige enheder, har vist forskellig lyst til at tilslutte sig enheden. Det er især de vandværker der havde problemer med DPC, der har ønsket at tilslutte sig, da det var nødvendigt for at få vand af drikkevandskvalitet. Vester Ulslev og Fjelde, der har vand af tilfredsstillende kvalitet, har ikke haft incitament til at være med, men har godt ville sælge vand til Brydebjerg-Krumsø.

Tendensen inden for vandforsyning er at vandværker samler sig i større enheder. Brydebjerg-Krumsø mener selv, at det er et spørgsmål om tid før de alle i området indgår en aftale. Til den tid er det muligt, at der så vil blive bygget et helt nyt vandværk.

Guldborgsund Kommune mener ikke det er økonomisk ansvarligt at lave en større ombygning på Godsted Vandværk, når planerne på sigt er et nye vandværk eller at der kommer flere vandværker med i Brydebjerg-Krumsø. Området har kapacitet nok som det er i dag, og grunden til at der ikke købes mere vand fra henholdsvis Vester Ulslev og Fjelde Vandværk er at parterne ikke kan blive enige om køb og salg.

Kommunen er dog villige til at påbyde en større levering og modtagelse af vand, hvis parterne ikke kan blive enige.

Ad3 og ad4:

Brydebjerg-Krumsø Vandværk distribuerede i 2023 ca. 143.000 m³. Ifølge indberetningen er fordelingen på forbrugergrupper som følgende:

Almindelige husstande:	606 ejendomme	51.552 m ³
Landbrug u. dyrehold:	63 ejendomme	10.625 m ³
Sommerhuse:	7 ejendomme	230 m ³
Landbrug m. dyr	23 ejendomme	75.763 m ³
Gartnerier:	1 ejendom	326 m ³
Industri:	7	513 m ³
Institutioner:	14	3612 m ³
Andet:	8	658 m ³

Det ses af langt størstedelen af den distribuerede vandmængde går til landbrug. Landbrug uden dyrehold har ikke et forbrug pr. enhed der er signifikant større end et normalforbrug. Forbruget er i gennemsnit 168 m³, hvilke svare til en lidt større husstand.

Landbrug med dyrehold står for over halvdelen af forbruget. Tages den del af forbruget ud som går til den almindelige husholdning 23 ejendomme så bliver det forbrug ikke over 4.000 m³/år med et forbrug på 170 m³/år pr landbrug. Resten, dvs. over 70.000 m³/år går til dyreholdet og andet vand i landbruget f.eks. marksprøjter.

Vand til dyrehold kræver ikke vand fra et vandværk og kræver ikke vand af drikkevandskvalitet. Vand til dyrehold kræver vand af god kvalitet hvilke svare til "rent vand" som defineret i hygiejneforordningen (853/2004). Dette er oplysninger fra Landbrug og Fødevarer og Fødevarestyrelsen der har specificerede kravene i deres Branchekoder. Den del af vandet der går til dyr mv. som ikke kræver drikkevandskvalitet behøver derfor ikke få vand fra et vandværk.

Problemet med at vandet går via vandværket er, at så skal vandet være af drikkevandskvalitet. Det betyder, at måske halvdelen af alle borer og al vand på den østlige del af Lolland ikke kan bruges. Det er derfor at Brydebjerg-Krumsø i første omgang er dannet, fordi Døllefjelde-Musse og Herritslev Vandværk havde DPC over grænseværdien.

Guldborgsund Kommunen har i lignende sager kontaktet jurister i Miljøstyrelsen for at få en vurdering af hvordan kommunen kan administrere en opsplitning af vand til den almindelige forbruger, der kræver drikkevandskvalitet, og vand til dyrehold, beton, biogas og lignende, der ikke kræver drikkevandskvalitet. Miljøstyrelsen udtaler sig ikke om enkeltsager, men miljøstyrelsen vurderer, at det er i vandværkernes indvindingstilladelser, at kommunen kan regulere dette.

Guldborgsund Kommune vil derfor i sager der kræver større ændringer og større indvindinger regulere dette. Det betyder, at hvis vi skulle give en tilladelse til en udvidelse af Godsted

Vandværk, så ville kommunen kræve at storforbrugere ikke længere fik vand fra vandværket. Det vil så betyde at vandværket ikke har behov for en udvidelse af kapaciteten da denne ville være rigelig.

Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde vurdere rimeligheden i at et vandværk ikke længere skal sælge vand til en storforbruger. Kommunen vurderer ud fra at vandværket ikke skal have øgede udgifter til at forsyne disse grupper. Guldborgsund Kommune påpeger, at et vandværk efter vandforsyningsloven ikke er forpligtiget til at levere vand til andet end det almindelige forbrug. I spørgsmål nr. 98 af 11-09-2018 til Miljø- og fødevarerministeren er det præciseret at et vandværk ikke er forpligtiget til at levere vand til en erhvervsvirksomhed. Det er ligeledes præciseret hvad der ifølge §49 forstås ved almindelig brug. Større dyrehold, særligt vandkrævende virksomheder mv. er ikke almindelig brug.

Vandforsyningen til virksomheder, om det er landbrug eller vandforbrugende virksomheder, er også meget usikker. De seneste år er der lukket mange svinebedrifter. Det betyder, at hvis et vandværk har investeret i udvidelser, og så de vandforbrugende landbrug eller virksomheder lukker, så er der kun de almindelige borgere til at betale. En større forbruger har ikke forpligtiget sig til at købe vand i en lang periode.

En storforbruger har også lov til selv at trække sig ud af vandværket og lave egen boring hvis kommunen ud fra en samlet vurdering giver tilladelse til dette. Det vil kommunen give tilladelse til. Her henvises til ankenævnets stadfæstelse af kommunens afgørelse sag nr. 19/03434 af 26. marts 2021

Ad 5:

Guldborgsund Kommune er i gang med en ny vandforsyningsplan. I den plan forventes det, at kommunen vil have en mere styrende rolle i den kommende vandforsyningsstruktur. Dette gælder både hvilke vandværker der skal fortsætte, og hvad vandværkerne må indvinde og til hvilket formål. Historisk set er næsten al vand blevet indvundet af vandværkerne. Dog med undtagelse af markvanding. Som det er i dag, er situationen dog helt anderledes end da den da decentrale vandforsyningsstruktur opstod. Dengang var det nødvendigt at have stort set al indvinding med, for at have en kritisk vandmængde, til at lave et vandværk. Det er ikke nødvendigt i dag. Vandværkerne samler sig i større enheder, og der er ikke nogen vandværker der vil skulle prioritere i forbrugergrupper, der kommer til at indvinde mindre vand. Det er alle vandværker der ønsker at indvinde mere som følge af, at de skal hjælpe andre vandværker.

Guldborgsund Kommune prioriterer vand til den almindelige husholdning højest. Det er også kun til det formål, at et vandværk har pligt til at levere vand. Som det er mange steder, hvor al vandindvinding går igennem et vandværk, vil vandværket distribuere vand af højeste prioritet og vand af lavere prioritet. Dette er ikke hensigtsmæssigt da indvinding også skal tage natur, vådområder og vandløb i betragtning jf. Vandhandleplanerne.

I 2017 hvor vandværkerne begyndte at undersøge for flere pesticider, herunder DPC, viste det sig at omkring halvdelen af alle boringer på det østlige Lolland havde DPC over grænseværdien. Og ofte var det alle vandværkets boringer der blev ramt, da boringerne ofte ligger tæt ved hinanden. Det betyder, at mange vandværker er lukket og de resterende vandværker må forsyne de forsyningsområder. Dette er en proces der stadig foregår. Det er vigtigt for Guldborgsund Kommune at vandet til drikkevand indvindes de steder der er bedst. Da ressourcen er så presset er det også vigtigt at den rene ressource, som kan bruges til drikkevandskvalitet, også bruges fornuftigt og derfor ikke bruges i stor stil til forbrugergrupper,

der ikke har behov for drikkevandskvalitet. Vand af god kvalitet/rent vand har fx ikke krav om pesticider da det er uden betydning til det formål. Derfor er det ønskeligt at disse forbrugergrupper kan få vand fra områder der ikke kan anvendes til drikkevand, eller i al fald ikke får vand fra et vandværk som kun har begrænsede muligheder for at indvinde vand.

Ad. 6:

Guldborgsund Kommune vurderer ikke at det er økonomisk forsvarligt at udvide vandværket. Dette begrundes i:

- Der kan købes vand fra nærliggende vandværker som har kapacitet.
- Storforbrugere der ikke har behov for drikkevandskvalitet kan få egen vandforsyning
- Vandværket vurderer selv, at om få år så vil man alligevel søge en mere længerevarende løsning f.eks. med et nyt vandværk. I så fald vil denne investering være spildt.
- Storforbrugere kan når som helst lave egen vandforsyning (det vil kommunen give lov til).
- Der er meget stor usikkerhed om der stadig skal produceres så mange dyr og mælk i Danmark, når der kommer en CO₂ afgift.

Vurdering

Vi vurderer, at der ikke er et reelt behov for en kapacitetsudvidelse. Ud fra vandforsyningslovens §1 og §2 har kommunen ud fra en samlet vurdering vurderet, at der ikke er behov for denne udvidelse da der er løsninger der ud fra den samlede vandforsyningsstruktur er mere nærliggende.

Vandværket søger samtidigt om en ny boring som "sikkerhed" hvis vandværkets 2 boringer skulle stå af. Her giver kommunen også afslag. Dette afslag er behandlet for sig selv, da det er 2 forskellige paragraffer i vandforsyningsloven. Det er meget de samme argumenter, men dog er der en forskel idet kommunen altid ser det som en god ide at have mange boringer.

På baggrund af kommunens vurdering gives der afslag på ansøgning om udvidelse af kapaciteten på Godsted Vandværk.

Jakob Lysholdt
afdelingsleder

Henrik Andersen
civilingeniør